

చిత్రగ్రీవం

చదవండి - ఆలోచించి చెప్పండి.

రక్తాలు ఓదుతోన్న మా రాస్సెల్‌దార్ గబగబా ఏదో రాసి ఆ కాగితాన్ని నా కాలికి కట్టారు. కట్టి నన్ను పంజరం లోంచి వదలిపెట్టారు. అతని కళ్లలో కనిపించిన ఆందోళనను బట్టి వాళ్ళంతా తీవ్రమైన ఆపదలో ఉన్నారనీ, ముఖ్యస్థావరం నుంచి సత్వరసహాయం ఆశిస్తున్నారనీ అర్థమయింది. వెంటనే కాలికి కట్టిన సమాచార పత్రంతో సహా గాలిలోకి ఎగిరాను. ఎలాగైనాసరే ఘోండ్ వేచిఉండే ప్రధాన స్థావరం దగ్గరకు చేరుకొని తీరాలన్న తపన. 'చేరాలి', 'చేరి తీరాలి'. అని మనసులో పదేపదే అనుకొన్నాను. పలికిన ప్రతీసారీ ఆ మాటలు దివ్యమంత్రాల్లా నామనసులో బాగా నాటుకొనిపోయి నాకు నూతన జవనత్వానలను అందించసాగాయి. అప్పటికే బాగా పైకి చేరుకొన్నాను కాబట్టి ఒక్కసారి నాలుగుదిక్కులా కలయజూసి పడమటదిశను గుర్తుపట్టి ఆ దిశగా ఎగర నారంభించాను. వంకర టింకర మార్గాల్లో పిచ్చిగా ఎగిరి చిట్టచివరకు గమ్యం చేరి ఘోండ్ చేతిమీద వాలాను. రాస్సెల్‌దార్ అందించిన ఆ సమాచారాన్ని ఘోండ్ గబగబా చదివి సంతోసంతో దుక్కిబెద్దులా రంకె పెట్టారు. ప్రేమగా నా తల నిమిరారు.

ప్రశ్నలు

1. ఈ పేరాలోని మాటలు ఎవరు చెబుతున్నారు?
2. సమాచారాన్ని ఎవరి దగ్గరి నుంచి ఎవరికి చేర్చారు?
3. సమాచారాన్ని చేరవేయడానికి ఏ పక్షిని ఉపయోగించి ఉంటారు? ఎందుకు?
4. సమాచారాన్ని చేరవేసిన పక్షిలోని గొప్ప లక్షణాలు ఏవి?

పాఠ్యాంశ ఉద్దేశం / నేపథ్యం

మన దేశంలో వృక్షసంపద, పక్షిసంపద అపారం. ఐతే వీటిని గురించి తెలియజేసే మంచి పుస్తకాలు అరుదుగా ఉన్నాయి. పూర్వకాలంలో సమాచారాన్ని చేరవేయడానికి పావురాలను ఉపయోగించేవారు. పావురాల పుట్టుక, వాటి జీవనవివరాలకు సంబంధించిన కథనాలతో కూడిన పుస్తకం చిత్రగ్రీవం. కలకత్తాలో ఓ పెంపుడు పావురం, దాన్ని పెంచే ఓ బాలుడూ, వాళ్ల కథను మనసుకు హత్తుకుపోయేలా చెప్పిన పుస్తకం చిత్రగ్రీవం. చిత్రగ్రీవం పిల్లలకోసం రాసిన పుస్తకమే ఐనా దీనికి ప్రకృతి పరిశీలకులను కూడా అలరించే శక్తి ఉంది. పావురాల జీవనానికి సంబంధించిన అతిసూక్ష్మవివరాలు తెలియజెప్పడమే ఈ పాఠం ఉద్దేశం.

పాఠ్యభాగ వివరాలు

ఈ పాఠం కథా ప్రక్రియకు సంబంధించింది. ఇది అనువాద కథ. ప్రస్తుత పాఠ్యభాగాన్ని ధనగోపాల్ ముఖర్జీ రాసిన "చిత్రగ్రీవం - ఓ పావురం కథ" అనే పుస్తకంలో నుంచి స్వీకరించారు. దీన్ని తెలుగులోకి అనువదించినవారు దాసరి అమరేంద్ర. దీన్ని నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్, ఇండియా సంస్థ ప్రచురించింది. 'చిత్రగ్రీవం' అనేది ఒక పెంపుడు పావురం పేరు. ఈ పాఠం పక్షులకు సంబంధించిన శాస్త్రీయ విజ్ఞానాన్ని అందిస్తుంది.

ప్రవేశిక

పక్షి ప్రపంచంలో రెండు దృశ్యాలు అతిమనోహరమైనవి. గుడ్డుబద్దలు కొట్టి తల్లిపక్షి పిల్లపక్షిని ఈ ప్రపంచపు వెలుగు వెల్లువలోకి తీసుకొనిరావడం అందులో మొదటిది. అలా వచ్చిన పిల్లపక్షి నోటికి ఆహారం అందిస్తూ తల్లి పక్షి పెంపకం కొనసాగించడం రెండవది. చిత్రగ్రీవం పెంపకం ఎంతో అనురాగంతో సాగింది. ఇంతకూ 'చిత్రగ్రీవం' ఎవరు? దాని పెంపకం ఎలా సాగింది? అది ఎలా ఎగరడం నేర్చుకొంది? పాఠం చదివి తెలుసుకోండి.

ఇవి చేయండి

I. అవగాహన - ప్రతిస్పందన

1. "మనుషుల్లాగే పక్షులకు, జంతువులకు కూడా తమ పిల్లలను పెంచడం ఎలాగో తెలుసు" దీనిమీద మీ అభిప్రాయాన్ని తెలుపండి. కారణాలను వివరిస్తూ మాట్లాడండి.
2. పాఠం ఆధారంగా కింది పట్టికను పూరించండి.

పేరా సంఖ్య	పేరాలో వివరించిన ముఖ్యమైన విషయాలు	పేరాకు తగిన శీర్షిక
1వ పేరా		
2వ పేరా		
10వ పేరా		
15వ పేరా		
16వ పేరా		

3. పాఠం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.
- అ) చిత్రగ్రీవం ఏ వయస్సులో ఏమేం చేయగల్గిందో రాయండి.

- అ) చిత్రగ్రీవానికి దాని తల్లిపక్షి, తండ్రిపక్షి నుండి ఏమేమి సంక్రమించాయి?
 ఇ) చిత్రగ్రీవం గురించి వివరిస్తూ అది సుందరమైనదని, మందకొడిదని, ఏపుగా ఎదిగిందని రచయిత ఎందుకన్నాడు?
 ఈ) చిత్రగ్రీవం గురించి మనకు వివరిస్తున్నది ఎవరు? తాను చేసిన పనికిమాలిన పని అని దేన్ని గురించి చెప్పాడు?
 ఉ) పిల్లపక్షి నిస్సహాయంగా ఉన్నప్పుడు, గాభరాపడినప్పుడు తల్లిపక్షి ఏం చేసింది?
 ఊ) ధనగోపాల్ ముఖర్జీ చేసిన సాహితీసేవ ఏమిటి?

4. కింది పేరా చదవండి. సరైన వివరణతో ఖాళీలు పూరించండి.

చాతపక్షులు ముక్కులు చాలా చిన్నవి. తాము ఎగురుతూనే గాలిలోని కీటకాలను పట్టుకోగలవు. నోరు బార్లా తెరచి తమవైపుకు వచ్చే చాతపక్షుల బారి నుండి కీటకాలు తప్పించుకోవడం దాదాపు అసాధ్యం. చాతకపక్షులు పరిమాణంలో చాలా చిన్నవి. వాటికి బరువులెత్తే సామర్థ్యం కూడా తక్కువే! అందుకే అవి వాటి గూళ్ళ నిర్మాణంలో గడ్డిగాదం, పీచూపత్తి, సన్నపాటి చెట్టురెమ్మలు.... వంటి తేలికపాటి వస్తువులనే వాడతాయి. వాటి కాళ్ళు పొట్టిగా ఉంటాయి. పొడవాటి కాళ్ళున్న పక్షుల్లో ఉండే చురుకుదనం వీటి కాళ్ళల్లో కనిపించదు. అందుకని ఇవి గెంతడం, దభీమని దూకడం వంటి పనులు చెయ్యలేవు. ఐతే వాటి కొక్కెళ్లాంటి కాలివేళ్ళ పుణ్యమా అని అవి తమ గోళ్ళతో ఎలాంటి జారుడు ప్రదేశాల్లోనైనా అతుక్కుపోయి ఉండిపోగలవు. కాబట్టి అవి అనితరసాధ్యమైన నైపుణ్యంతో, కుశలతతో పాలరాతి వంటి నున్నటి గోడల్ని ప్రదేశాలను పట్టుకొని వెళ్ళగలవు. తమ గూళ్ళను నిర్మించుకోవడానికి ఇళ్ళ చూరుల దిగువన గోడల్లోని తొర్రలను ఎన్నుకొంటాయి. రాలిన ఆకుల్ని, గాలిలో ఎగరాడే గడ్డిపోచల్ని ముక్కున కరచుకొని గూట్లోకి చేరుస్తాయి. వాటిని తమ లాలాజలాలని జిగురులా వాడి గూటి ఉపరితలం మీద అతికిస్తాయి. వాటి లాలాజలం ఓ అద్భుత పదార్థం. అది ఎండి గట్టిపడిందంటూ మామూలుగా వాడే ఏ జిగురు దానికి సాటిరాదు ఇదీ చాతకపక్షుల వాస్తు కళానైపుణ్యం.

అ) చాతకపక్షులు తేలికపాటి వస్తువులతో గూళ్ళను నిర్మించుకుంటాయి. ఎందుకంటే

ఆ) చాతకపక్షులు దభీమని దూకడం, గెంతడం చెయ్యలేవు. ఎందుకంటే

ఇ) నున్నటి గోడలు, ప్రదేశాల్లో కూడా చాతకపక్షులు జారకుండా ఉండడానికి కారణం

ఈ) చాతకపక్షుల లాలాజలం వాటి గూటి నిర్మాణంలో ఎంతో ముఖ్యమైంది. ఎందుకంటే

ఉ) వాస్తుకళా నైపుణ్యం అంటే

II. వ్యక్తికరణ - సృజనాత్మకత

1. కింది ప్రశ్నలకు ఆలోచించి ఐదేసి వాక్యాల్లో జవాబులు రాయండి.

అ) చిత్రగ్రీవాన్ని గురించి మీకు ఆశ్చర్యం కలిగించిన విషయాలు ఏవి?

ఆ) మానవులను పావురాలకు మిత్రులూ, సహచరులని రచయిత ఎందుకు అన్నాడు?

ఇ) చిత్రగ్రీవం తండ్రిపక్షి గురించి రాయండి.

2. కింది ప్రశ్నలకు ఆలోచించి పదేసి వాక్యాల్లో సమాధానాలు రాయండి.

అ) చిత్రగ్రీవాన్ని గురించి మీ సొంత మాటల్లో వర్ణించండి.

ఆ) శిశువుల పెంపకంలో పక్షులకు, మానవులకు మధ్య ఉన్న సామ్యాలను రాయండి.

3. కింది ప్రశ్నలకు సృజనాత్మకంగా / ప్రశంసిస్తూ రాయండి.

అ) 'చిత్రగ్రీవం' అనే పావురంపిల్ల ఎలా పుట్టింది ఎలా ఎగరడం నేర్చుకొన్నదీ తెలుసుకొన్నారు కదా! అట్లాగే మీకు తెలిసిన లేదా మీ పరిసరాల్లోని ఏదైనా పక్షి / జంతువు గురించి మీరు కూడా ఒక కథనాన్ని రాయండి. (ఈ పాఠంలాగా)

ఆ) ఈ మధ్యకాలంలో సెల్ ఫోన్ టవర్ల నుండి వచ్చే వేడిమికి కొన్ని పక్షిజాతులు అంతరించి పోతున్నాయి. అలాగే ఎండకాలంలో తీవ్రమైన వేడికి తాళలేక, తాగడానికి నీరు అందక మృత్యువాతపడుతున్నాయి. పక్షులు ఇంకొకసం కాపాడడానికి తగిన చర్యలు చేపట్టమని తమ తోటకు వచ్చిన పిల్లలతో సంభాషించాయి అనుకోండి. ఆ పిల్లలకూ, వక్షులకూ మధ్య జరిగే సంభాషణను ఊహించి రాయండి.

III. భాషాంశాలు

పదజాలం

1. కింది పదబంధాలను ఉపయోగించి సొంతవాక్యాలు రాయండి.

అ) శ్రద్ధాసక్తులు

ఆ) ప్రేమ ఆప్యాయతలు

ఇ) వన్నెచిన్నెలు

ఈ) సమయసందర్భాలు

ఉ) హాయిసౌఖ్యాలు

2. కింది పదాలను వివరించి రాయండి.

అ) విజయవంతం కావడం అంటే

ఆ) ఉలుకూ పలుకూ లేకపోవడం అంటే

3. కింద తెలిపిన వాటిని గురించి పాఠంలో ఏ ఏ పదాలతో వర్ణించారు?
- అ) గద్దెంపులు :
- ఆ) పావురాలు :
- ఇ) గువ్వలు :
- ఈ) పావురాల గుంపు :
- ఉ) పావురం మెడ :
- ఊ) పుట్టిన పిల్లపక్షి :
- ఋ) చిత్రగ్రీవం ముక్కు :
- ఎ) చిత్రగ్రీవం ఒళ్ళు :
- ఏ) చిత్రగ్రీవం మెడ ప్రాంతం :

వ్యాకరణాంశాలు

1. కింది అలంకారాల లక్షణాలు రాయండి.
అ) శ్లేష ఆ) అర్థాంతరన్యాసం
2. కింది ఛందోరీతుల లక్షణాలు రాయండి.
అ) సీసం ఆ) ఆటవెలది ఇ) తేటగీతి
3. కింది వాక్యాల్లోని అలంకారాలను గుర్తించండి.
అ) శ్రీమంత్ చొక్కా మల్లెపూవులా తెల్లగా ఉంది.
4. కింది పద్యపాదాలు పరిశీలించండి.

భ	స	స
U I I	I I U	I I U
ఆ పర	మ పురం	ధ్రుల యం

గగ	భ	జ	స	స
U U	U I I	I U I	I I U	I I U
దే పు	మ పురం	ధ్రుల యం	ఆ పర	మ పురం

గగ	జ	స
UU	I U I	I I U
రేపా	డి మేలు	కని యే

గగ	భ	జ	గగ	స
I I I I	U I U	U I I	I I I I	U I U
నే పా	పాత్ముని	ముఖంబు	నీక్షిం	చితిసో?

దీంతో గగ, భ, జ, స అనే గణాలు వాడారు కదూ!
 ఒకటవ పాదం, మూడవ పాదంలో గణాల సంఖ్య రెండవ, నాల్గవ పాదాల్లోని గణాల సంఖ్య ఒకే రకంగా ఉంది కదూ!
 ఆరవ గణం 'జ'గణం మాత్రమే ఉంది కదూ!
 రెండు నాలుగు పాదాల్లోని చివరి అక్షరం గురువే కదా!
 ఇలాంటి లక్షణాలు కలిగి ఉండే పద్యం ఏంటో తెలుసా? అదే కంద పద్యం.

1) గగ (గా), భ, జ, స, నల అనే గణాలుంటాయి.
 2) మొదటి పాదం లఘువుతో మొదలైతే అన్నీ పాదాల్లో మొదటి అక్షరం లఘువుగాను, గురువుతో మొదలైతే అన్ని పాదాల్లో మొదటి అక్షరం గురువుగాను ఉంటుంది.
 3) రెండవ, నాలుగవ పాదాల్లోని చివరి అక్షరం గురువుగానే ఉంటుంది.
 4) 1,2 పాదాల్లో (3 + 5) 8 గణాలు, 3,4 పాదాల్లో (3 + 5) 8గణాలు ఉంటాయి. ఆరవ గణం "జ" గణం గాని, "నలం"గాని మాత్రమే ఉండాలి.
 5) నాలుగవ గణం మొదటి అక్షరానికి ఏడవ గణం తొలి అక్షరానికి యతి చెల్లుతుంది.
 6) ప్రాస నియమం ఉంటుంది.
 7) 'జ' గణం బేసి గణం కారాదు.
 'వినదగునెవ్వరుజెప్పిన.....' అనే పద్యానికి లక్షణ సమన్వయం చేయండి.

భాషాకార్యకలాపాలు / ప్రాజెక్టు పని

1. “ధనగోపాల్ ముఖర్జీ” రాసిన “చిత్రగ్రీవం ఓ పావురం కథ” అనే పుస్తకాన్ని లేదా పక్షుల గురించి తెలిపే ఏదైనా ఒక పుస్తకాన్ని గ్రంథాలయం నుండి చదవండి. మీరు తెలుసుకొన్న వివరాలు రాసి ప్రదర్శించండి (లేదా) అంతర్జాలం ద్వారా ఏదైనా రెండు పక్షుల వివరాలు, వాటి చిత్రాలు సేకరించి రాసి ప్రదర్శించండి.
2. “చిత్రగ్రీవం” అనే పక్షి పేరు పంచతంత్ర కథల్లో కూడా ఉంది. పంచతంత్రం కథల పుస్తకం చదవండి. మీరు చదివిన కథ గురించి రాసి ప్రదర్శించండి.

* * *

www.sakshieducation.com